

3. Матвієнко П. Сучасний стан державної науково-освітньої політики в Україні. *Вісник Національної академії державного управління*. 2007. № 6. С. 291–305.

DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-MKfpgoe-2022.11>

УДК 37.091.33:004.77:159.943.7

*Ісаєва О. О.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова*

ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ НАВИЧОК ЯК ОДНЕ ІЗ ВАЖЛИВИХ ЗАВДАНЬ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ЦИФРОВОГО ПРОСТОРУ

*Нам слід навчитися приймати виклики часу і чути один одного.
У нас просто немає іншого вибору.*

*Жак Делор,
президент Міжнародної комісії Юнеско
з проблем освіти у XXI столітті*

Стрімкий розвиток комп'ютеризації, інтернету і гаджетів поклали початок нової епохи в історії людства, яку назвали **цифровою**. Цифровий світ, в якому ми всі опинилися, щодня з величезною швидкістю обрушує на кожного з нас справжній інформаційний океан. Ми усвідомлюємо, що сьогодні знання швидко застарівають, іноді швидше, ніж потрапляють у підручник. Уже не тільки люди, а й справжні корпорації роботів генерують тони інформації, і розпізнати справжність її стає все важче і важче. У різних хмарних середовищах зберігається величезна кількість даних, зокрема і про кожного з нас. Завдання, які раніше виконував лише наш мозок, тепер реалізуються завдяки різноманітним функціям наших гаджетів.

Серед ознак цифрової епохи звернімо увагу на такі:

- велика кількість інформації, що обрушується на кожного з нас щодня;
- змінився порядок доступу до інформації (з одного боку, за допомогою різноманітних ЗМІ чи кліка комп'ютерної мишки значно легше знайти потрібну нам інформацію, а, з іншого боку, з величезної купи інформації обрати саме ту, яка нам, справді, необхідна, буває досить складно);
- змінилося, у якій спосіб ми здобуємо інформацію: сьогодні нам легше щось подивитися, ніж про це прочитати з книжок (наприклад, на відеоканалі YouTube);

– контент постійно зростає, зокрема самими ж користувачами (наприклад, якесь цікаве повідомлення сьогодні може швидко бути розповсюджене серед великої кількості людей, будь-хто може стати блогером і мати свою аудиторію);

– для того, щоб отримати необхідну інформацію, нам сьогодні потрібна певна медійна грамотність (володіння комп'ютером та іншими гаджетами);

– ми всі знаходимося в єдиному інформаційному просторі: мобільні телефони, наші запити в Інтернеті, інформація на сторінках в соціальних мережах та інші електронні пристрої легко відстежують і фіксують не тільки наше місцезнаходження, але і наші інтереси і уподобання.

Таким чином особистісний простір людини, підвладний тільки їй, значно звужився. Людина стає все більше соціальною.

Безперечно, що стрімкий розвиток цифрових технологій суттєво змінює характер і сучасної шкільної освіти. Насамперед **змінюється сам здобувач освіти.**

Прослідкуємо, що ж характерно для покоління сучасних здобувачів освіти:

– головними джерелами отримання інформації для них є інтернет та телебачення;

– сучасні учні/студенти активно користуються мобільним зв'язком; дуже часто різноманітні тексти (від смс-повідомлень до творів наукової/художньої літератури) вони сприймають за допомогою гаджетів, а не паперових джерел;

– вони активно спілкуються у соціальних мережах, іноді навіть віддають перевагу віртуальному спілкуванню порівняно з опосередкованим, живим.

Це покоління не знає і не пам'ятає відповідно життя без гаджетів, тому переважну більшість часу вони проводять зі смартфонами і планшетами. Це покоління не ділить світ на цифровий і реальний. Цифра і життя так переплелися, що почасти світ екрану для них і є світом життя. Для нього, зазвичай, характерні дві крайнощі: гіперактивність чи пасивність, пригніченість і навіть байдужість. Йому, як і всім нам, сьогодні не вистачає часу. Прагнучи все встигнути, підключаючи всі канали сприйняття інформації, в решті решт людина сьогодні знає багато чого, але поверхово, почасти не здатна до самостійного аналізу і нерідко втрачає бажання пізнавати щось нове. Така розірваність сприйняття впливає на формування «мозаїчного» мислення.

За типом особистості сучасний здобувач освіти, переважно, «візуал», який бачить світ скрізь призму «картинок», відеозображень. Оскільки він не вміє/не любить концентруватися, то почасти сучасний здобувач освіти доволі неуважний, але водночас це у нього активно розвинуто дивергентне мислення, він легко переключається з одного предмета на інший, паралельно вирішує декілька завдань, швидко приймає рішення, не любить повертатися до одного й

того ж питання по декілька разів, швидше розпізнає потенційне значення контенту.

Як всі, представник «медійного покоління» – сучасний школяр/студент живе у стрімкому прагматичному світі, у якому сьогодні немає браку інформації.

У зв'язку з цим **в учителя/викладача з'являється низка додаткових проблем:**

- можливість виникнення неправильної (недостовірної) інформації в учнів/студентів;
- глибина розуміння інформації, що самостійно здобувається учнем/студентом, залишається почасти невідомою педагогу;
- порушується системність пізнання, виникає її фрагментарність;
- залишається невивченим питання, як утримати баланс між системністю інформації і її кастомізацією (приспонуванням) до нових умов навчання.

Відповідно сьогодні на перший план виступають **навички вміння реагувати на постійні зміни** та інші, які будуть затребувані за будь-яких часів. Тобто мова йде про **МЕТАНАВИЧКИ** (так звані «навички духа» – термін американського психолога Емі Мінделла (Минделл, 1995)). Це, насамперед, **загальні навички** (такі як навчитися вчитися/реагувати на постійні зміни суспільства), **навички 4К: креативність, критичне мислення, комунікація та командна співпраця**, а також ті, що пов'язані із розвитком **емоційного інтелекту (EQ):**

- як розуміти себе й інших;
- як усвідомлювати і керувати власними емоціями;
- як протистояти стресам;
- як розуміти емоції інших;
- як відчувати насолоду тощо.

І, головне, як у цьому жорсткому, під час жахливому, непередбачуваному і технологізованому світі зберегти в собі ЛЮДЯНІСТЬ?

Отже, окреслюючи перспективні тенденції розвитку освіти у сучасному інформаційно-цифровому просторі, сьогодні всій педагогічній спільності доцільно звернути увагу саме на формуванні цих ключових навичок.

Використана література:

1. Ісаєва, О., (2019). Емоційний інтелект + коефіцієнт любові = людина майбутнього (Формування EQ та LQ на уроках літератури як запорука успішності людини). Всесвітня література в школах України, № 9 (459), 2-12.

2. Минделл, Э. (1995) Духовное искусство психотерапии: Метанавыки. М.: Из-во Трансперсонального института.

DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-MKfpgoe-2022.12>

UDK 378.091.3:373.5.011.3-051]:81'243

Kapnina, Halyna
Staatliche pädagogische Universität Donbas

NEUE HERAUSFORDERUNGEN IN DER AUSBILDUNG DER ZUKÜNFTIGEN FREMDSPRACHENLEHRER IM KONTEXT DER DIGITALISIERTEN FERNBILDUNG

(статтю подано мовою оригіналу)

Der ferngesteuerte Unterricht wurde in den letzten Jahren das Schlagwort in der Methodik. Er ist schon einige Jahre ein fester Bestandteil des Lernprozesses, trotzdem ist es für viele Lehrkräfte immer noch schwer, den computergestützten Unterricht zu steuern.

Die Realität zeigt aber, dass das Online-Lernen manchmal die einzige Möglichkeit ist, den Unterricht ortsunabhängig und mobil zu gestalten, dabei kann der Online-Unterricht vom Lehrer komplett geleitet werden, aber auch teilweise oder absolut nicht geleitet werden, was ihn dann zeitunabhängig machen kann.

Natürlich sind das schnelle Internet und die sicheren Endgeräte jene Aspekte, die eine Lehrkraft nicht beeinflussen kann. Aber wenn die Formalitäten mit der technischen Gestaltung des Unterrichts gelöst sind, entstehen die nächsten, rein methodischen Fragen und zwar betreffs der didaktischen Unterrichtsgestaltung im digitalen Raum. Und das ist schon die Aufgabe der Lehrkraft, jene Methoden aus dem ganzen methodischen Arsenal zu nutzen, die den Lernern helfen, mit dem schnellen Internet und sicheren Endgeräten die Fremdsprachenkenntnisse am besten zu erwerben.

Zweifellos müssen die Lehrkräfte (auch angehende) bei den Transformationen im Bildungswesen unterstützt werden. Was die Fremdsprachenlehrer anbetrifft, die schon in den Schulen unterrichten, so haben bereits viele Fortbildungsinstitute genug Angebote, die dabei helfen, sich mit den Besonderheiten des Onlineunterrichts vertraut zu machen. So bietet zum Beispiel das Goethe-Institut, der Spitzenreiter an den Fortbildungsangeboten für die Deutschlehrer weltweit, die Online-Fortbildung